

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-277-7-179>

**MASTERING THE BASICS OF INFORMATION TECHNOLOGIES
AND SCIENCES AS THE MOST IMPORTANT MEANS
OF PROFESSIONAL ORIENTATION IN INSTITUTIONS
OF HIGHER AND PROFESSIONAL PRE-HIGHER EDUCATION
(COLLEGES) OF THE ECONOMIC DIRECTION**

**ОВОЛОДІННЯ ОСНОВАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ТА НАУК ЯК НАЙВАЖЛИВІШИЙ ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОРІЄНТАЦІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (КОЛЕДЖАХ)
ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМКУ**

Osmolyan V. A.

*PhD in Law, Senior Lecturer,
Department of Law
Khmelnitskyi Cooperative Trade
and Economic Institute
Khmelnysky, Ukraine*

Осмолян В. А.

*кандидат юридичних наук, старший
викладач кафедри права
Хмельницький кооперативний
торгівельно-економічний інститут
м. Хмельницький, Україна*

Dombrovska O. M.

*Senior Lecturer, Department of Law
Khmelnitskyi Cooperative Trade
and Economic Institute
Khmelnysky, Ukraine*

Домбровська О. М.

*старший викладач кафедри права
Хмельницький кооперативний
торгівельно-економічний інститут
м. Хмельницький, Україна*

Навчання основ сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, економічне навчання, трудове виховання та професійна орієнтація студентів закладів вищої освіти та передвищої освіти (зокрема коледжів) України здійснюється у процесі вивчення основ наук, інформаційних технологій, менеджменту та маркетингу, права, організації різноманітної поза навчальної діяльності суспільно корисної праці студентів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, стану здоров'я та відповідно до вимог науково-технічного прогресу.

З цією ж метою ми аргументовано викладемо наше бачення та рекомендації щодо використання додаткових факультативних занять, груп та секцій з поглибленим теоретичним та практичним вивченням окремих профільних предметів, пов'язаних з основами сучасних

цифрових технологій, які сприятимуть у подальшому підвищенню рівня продуктивності праці у випускників закладів вищої та передвищої освіти.

Так, оволодіння основами інформаційних наук у комплексному взаємозв'язку із загальноосвітніми науками, на наш погляд, буде найважливішою умовою висококваліфікованої професійної підготовки сучасного працівника економічного сектора країни. Інформаційно-технічне переозброєння економічної сфери держави має поєднуватися з підвищенням культурно-технічного рівня працівників територіальних громад – здійснення цієї важливої вимоги, на нашу думку, можливе лише за умови високої загальноосвітньої, спеціальної та інформаційно-технічної підготовки випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти, зокрема коледжів економічного спрямування, що є основним резервом поповнення величезного загалу працівників економічного сектора країни.

Неухильне підвищення ефективності та якості освітнього процесу, зміцнення єдності навчання та виховання, удосконалення зв'язку вивчення основ наук із життям та практикою стане основою для будівництва та розвитку будь-якої демократичної, правової держави. Крім того, з нашої точки зору, обов'язкова вимога щодо поглибленого вивчення основ інформаційних технологій, менеджменту та маркетингу, права у програмі закладів вищої та фахової передвищої освіти повинна розглядатися як найважливіша умова розвитку у молоді любові до праці, глибокої поваги до людей праці та готовності працювати у сфері не лише інтелектуального, але й матеріального виробництва. У зв'язку з цим, необхідно акцентувати увагу на необхідності подальшого здійснення освітнього процесу, з тим щоб забезпечити підготовку всебічно розвинених розбудовників демократичного, правового суспільства, озброїти студентів глибокими знаннями основ наук інформаційно-комунікаційних технологій, менеджменту та маркетингу, права, а також професійними навичками роботи в економічному секторі своєї країни, таким чином здійснити рішучий поворот студентів коледжів до покращення підготовки до праці у сфері не лише матеріального виробництва, але й інтелектуального, до обґрунтованого підходу до вибору майбутньої професії.

Так, виховання у студентів любові та поваги до праці та майбутньої професії, готовності працювати в економічному секторі виховується насамперед у процесі вивчення предметів природничо-математичного циклу, і, як не дивно, основ інформаційних технологій, маркетингу та менеджменту, а також права, які дають педагогу можливість

ознайомити молодь із науковими основами сучасного виробництва, торговельно-економічною, управлінською та законодавчою сферою країни, формують розуміння про їх постійний, циклічний взаємозв'язок, сприяють свідомому вибору професії та оволодіння нею.

Також ми вважаємо, що величезними можливостями у справі психологічної та практичної підготовки майбутніх випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти до трудової практичної діяльності мають викладачі інформаційних технологій. Студенти наділені можливостями отримати теоретичні знання, які необхідні їм для опанування основ сучасної техніки, отримати загальне та детальне уявлення про комп'ютеризацію процесу виробництва та обробку результатів своєї діяльності. Вже у процесі вивчення основних розділів курсу вони можуть ознайомитись з різними технічними пристроями та інформаційно-технологічними процесами, вирішувати практичні завдання, які пов'язані з локальним технічним обладнанням. Так, наприклад, при вивченні профільних предметів вказаного циклу вважаємо за корисне ознайомити студентів з найбільш поширеними у конкретній територіальній громаді сучасним обладнанням, зрозуміти та опанувати процес інформатизації та комп'ютеризації останнього, особливості програмного забезпечення та інших фізичних явищ, які пов'язані із сучасним виробництвом. Базою для практичних та лабораторних занять з таких профільних дисциплін можуть бути виробничі майстерні та інші технічно оснащені сучасним обладнанням об'єкти баз практики (стейкхолдерів).

Крім того, виключно важливе значення у формуванні у студентів, випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти (коледжів) цікавості до економічного сектору держави, до праці у цій царині, любові до рідного краю, глибоко усвідомлених мотивів до обрання майбутньої професії, поваги до майбутньої професії, почуття відповідальності перед суспільством та прагнення працювати на благо свого народу відіграють предмети гуманітарного та правового циклу: «Філософія», «Історія», «Громадянська освіта». Окрім того, особливо значними у цьому відношенні є можливості дисциплін правового циклу. Так, при вивченні більшості тем можливо ознайомити молодь з втіленням у життя мешканцями територіальних громад головних положень Конституції України [1], Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини) [2], Кримінального кодексу України [3] та інших нормативно-правових актів; наголосити на циклічність та взаємозв'язок їх між собою та з різними галузями життя і діяльності країни: економічною,

управлінською, інформаційною; акцентувати увагу студентів на вимогах законодавця про недопустимість, наприклад, скоєння правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку та передбачених, у зв'язку з їх вчиненням, покарань.

На заняття з вказаних дисциплін вважаємо за доцільне запрошувати практикуючих фахівців у сфері ІТ, менеджерів, економістів, бухгалтерів, працівників правоохоронних органів (правознавців) та інших спеціалістів, які розкриють зміст вивчених тем на конкретних прикладах зі свого життя, ілюструючи свої розповіді яскравими фактами.

Також, важливим засобом професійного виховання може слугувати добре організований освітній процес. Оволодіння під час навчання основами наукових знань, на нашу думку, сприятиме формуванню працьовитості, дисциплінованості, завзятості, наполегливості та багатьох інших морально-вольових якостей, необхідних для працівника. Оволодіти знаннями – це значить напружено працювати, долати неминучі труднощі та перепони, прикладати значні зусилля для досягнення визначених навчальних цілей. У свою чергу успіхи у навчанні викликають почуття задоволення та радощів, трудову енергію, прагнення до оволодіння новими знаннями та застосуванні їх на практиці, підвищують інтерес до майбутньої професії.

Зважаючи на наявність недоліків у цій науково-педагогічній діяльності вважаємо за актуальні подальші дослідження відповідної спрямованості, адже останні створять перспективи теоретичних та практичних напрацювань та сприятимуть розв'язанню проблемних питань на цьому напрямку.

Література:

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст.141. (редакція станом на 01.01.2020) [Електронний ресурс] URL:<http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 19.11.2022).

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини). Ратифіковано Законом України № 475/97-ВР від 17.07.97. (редакція станом на 01.08.2021) [Електронний ресурс]. URL:<http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 19.11.2022).

3. Кримінальний кодекс України : чинне законодавство із змінами та допов. на 19 серпня 2022 року: Офіц.текст. Київ : Алерта, 2022. 240 с.